

Wydział Strategii i Analiz
Urząd Miasta Łodzi

Sytuacja
społeczno-ekonomiczna
w Łodzi
2003 rok

Łódź

▣ Kwiecień 2004 ▣

Spis Treści

1.Łódź na tle województwa	str 3
2.Rynek pracy	str 5
3.Wynagrodzenia	str 10
4.Przemysł	str 13
5.Budownictwo	str 16
6.Budownictwo mieszkaniowe	str 18
7.Handel	str 21
8. Ruch turystyczny w Łodzi	str 23
Spis tablic.....	str 26
Spis wykresów	str 27

1. ŁÓDŹ NA TLE WOJEWÓDZTWA

Według ostatnich danych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, Łódź liczy 780,9¹ tys. mieszkańców, a województwo łódzkie 2600,2¹ tys. W ciągu 2003 r. nadal zmniejszała się liczba ludności Łodzi i regionu. Przyrost naturalny w Łodzi po trzech kwartałach 2003 roku był ujemny i wyniósł minus 894 osoby.

W ciągu 2003 r. w Łodzi i w województwie wystąpiły sygnały świadczące o pewnym ożywieniu gospodarczym. Oznaką tego był wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej, który w porównaniu z 2002 r. wyniósł w województwie łódzkim 3,5%, natomiast w Łodzi 3,2%. Odnotowano także poprawę sytuacji ekonomicznej wielu przedsiębiorstw, które dzięki łatwiejszemu dostępowi do kapitału zaczęły odzyskiwać płynność finansową (tabela 1).

Wyższe tempo wzrostu gospodarczego nie przełożyło się jednak na wyraźną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy. W 2003 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw spadło w województwie łódzkim o 3,9%, a w Łodzi o 4,3%. W porównaniu do 2002 r. nieznacznie obniżyła się liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotni, ale tylko w województwie łódzkim (o 0,8%). W Łodzi natomiast minimalnie wzrosła (o 0,2%). Głównymi powodami utrzymania się wysokiej stopy bezrobocia była restrukturyzacja prowadzona w przedsiębiorstwach, ograniczanie kosztów ich działalności oraz napływ na rynek pracy kolejnych roczników wyżu demograficznego lat osiemdziesiątych.

W 2003 r. w regionie łódzkim wystąpiły znaczące zmiany w budownictwie mieszkaniowym. W województwie oddano do użytku aż o 78,6% więcej mieszkań niż rok wcześniej, ale w Łodzi tylko o 1,4%. Perspektywy zmian w prawie budowlanym dotyczące bardziej restrykcyjnych przepisów w zakresie zasiedlania nowych inwestycji oraz likwidacja ulg podatkowych w 2004 r. i wzrost podatku VAT na materiały budowlane, planowany po wejściu Polski do Unii Europejskiej były głównymi przyczynami przełamania utrzymującego się w poprzednich latach trendu recesyjnego.

¹ Stan na 30.IX.2003 r.

Tab.1 Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno – gospodarczej w Łodzi i województwie łódzkim.

WYSZCZEGÓLNIENIE a – województwo b –Łódź	2002 r.	2003 r.
Ludność w tys. ¹a	2607,4	2600,2
.....b	785,1	780,9
Liczba podmiotów gospodarki narodowej w tys. ¹a	233,2	241,4
.....b	89,4	92,3
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ogółem w tys. ²a	294,9	283,5
.....b	116,1	111,1
Bezrobotni zarejestrowani w tys. ¹a	234,9	233,1
.....b	65,1	65,2
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ogółem w zł. ²a	1915	1955
.....b	2001	2037
Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w mld zł. ²a	28,4	29,6
.....b	8,0	8,8
Mieszkania oddane do użytku.....a	4814	8596
.....b	1255	1273

¹ Stan w końcu okresu - dane dotyczące liczby ludności pochodzą z GUS-u

² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

Źródło: Sytuacja społeczno – gospodarcza Łodzi – 2002/2003 r.- str. 113/111;
Urząd Statystyczny w Łodzi

Utrzymująca się trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy oraz niska inflacja powodowały brak nacisku na wzrost płac. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w województwie łódzkim o 2,1%, a w Łodzi o 1,8%.

Zwiększona aktywność gospodarcza łódzkich firm została potwierdzona lepszymi wynikami w produkcji sprzedanej przemysłu. W 2003 r. w regionie produkcja sprzedana przemysłu wzrosła o 4,2%, natomiast w Łodzi aż o 9,9% w stosunku do 2002 r.

2. RYNEK PRACY

2.1 Struktura zatrudnienia²

Ożywienie gospodarcze odnotowane w 2003 r. nie przyczyniło się do zahamowania spadku zatrudnienia. Sytuacja na łódzkim rynku pracy w 2003 r. nadal była niekorzystna. Przeciętne zatrudnienie³ w sektorze przedsiębiorstw wykazywało tendencję zniżkową. W 2003 r. wynosiło 111,1 tys. osób i było o 4,3% niższe niż w 2002 r. W grudniu 2003 r. w porównaniu z rokiem poprzednim jego poziom obniżył się o 6,1% (tabela 2).

Największy spadek zatrudnienia miał miejsce w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 21,8%) oraz budownictwie (o 14,3%). Jedyna sekcja w której odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia to obsługa nieruchomości i firm, nauka (o 5,6%).

Liczba pracujących⁴ w sektorze przedsiębiorstw łódzkich w grudniu 2003 r. wyniosła 109,5 tys. osób i była o 6,6% niższa niż rok wcześniej. Ponad połowa spośród ogółu pracujących związana była z przemysłem, w którym jednakże zaobserwowano spadek ich liczby (o 6,7%). Wzrost liczby pracujących wystąpił jedynie w sekcji obsługa nieruchomości i firm, nauka (o 5,4%).

Tab.2 Pracujący i przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w Łodzi.

Wyszczególnienie	Grudzień 2002 r.		Grudzień 2003 r.			
	Pracujący w tys.	Przeciętne zatrudnienie w tys.	Pracujący		Przeciętne zatrudnienie	
			w tys.	XII 2002=100	w tys.	XII 2002=100
Sektor przedsiębiorstw.....	117,2	113,5	109,5	93,4	106,6	93,9
W tym:						
Przemysł.....	59,3	58,1	55,3	93,3	54,5	93,8
Budownictwo.....	7,8	7,7	6,6	84,6	6,6	85,7
Handel i naprawy.....	23,2	21,9	22,1	95,3	21,1	96,3
Transport, gospodarka magazynowa i łączność.....	8,0	7,8	6,1	76,3	6,1	78,2
Obsługa nieruchomości i firm; nauka.....	13,0	12,4	13,7	105,4	13,1	105,6

Źródło: Sytuacja społeczno – gospodarcza Łodzi – 2002/2003 r.- str. 24/22

Największy spadek odnotowano natomiast w sekcji: transport, gospodarka magazynowa i łączność (o 23,7%) oraz w budownictwie (o 15,4%).

² Prezentowane dane odnoszą się do firm, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

³ Przeciętne zatrudnienie – obejmuje osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

⁴ Dane o pracujących obejmują osoby pełnozatrudnione i niepełnozatrudnione w głównym miejscu pracy.

2.2 Bezrobocie

Pomimo oznak ożywienia gospodarczego w 2003 r. sytuacja na lokalnym rynku pracy nie uległa poprawie. W końcu grudnia 2003 r. liczba osób zarejestrowanych w łódzkich urzędach pracy wynosiła 65,2 tys. i utrzymała się na zbliżonym poziomie jak przed rokiem (tabela 3).

W grudniu 2003 r. zarejestrowano 5877 nowych bezrobotnych. Jednocześnie z ewidencji wyłączono 4512 osób (z tego 41,1% z powodu podjęcia pracy). Jedną z grup wyłączoną z rejestru bezrobotnych stanowili absolwenci szkół ponadpodstawowych, rozpoczynający szkolenie lub staż u pracodawcy. W końcu grudnia 2003 roku grupa ta liczyła 2094 osób, wobec 3273 przed rokiem. Programy rządowe nastawione na zwalczanie bezrobocia wśród młodych osób, które wkraczają na rynek pracy ograniczyły jego wzrost, ale bezrobotni ci nadal nie mają pewności stałego zatrudnienia.

Tab.3 Bezrobotni zarejestrowani w Łodzi i oferty pracy.

Wyszczególnienie	31.XII.	31.XII.
	2002 r.	2003 r.
w tys.		
Bezrobotni ogółem.....	65137	65177
w tym:		
kobiety.....	32820	32451
bez prawa do zasiłku.....	51740	52182
absolwenci szkół ponadpodstawowych.....	3273	2094
Bezrobotni nowozarejestrowani	5135	5877
Bezrobotni wyrejestrowani.....	2968	4512
w tym:		
z tytułu podjęcia pracy.....	1665	1854
Oferty pracy.....	614	361

Źródło: Sytuacja społeczno – gospodarcza Łodzi – 2003 r.- str. 49

Poprawiła się nieco sytuacja kobiet na łódzkim rynku pracy. W końcu grudnia 2003 r. liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 32,5 tys. i była niższa o 1,1% niż rok wcześniej. Jednocześnie ich udział wśród pozostających bez pracy sięgał 49,8% i obniżył się w stosunku do roku poprzedniego o 0,6 pkt. procentowego.

Powiększyła się natomiast skala wielu negatywnych zjawisk towarzyszących wysokiemu bezrobociu w Łodzi. Wynika to z długotrwałego (ponad 1 rok) i bezskutecznego poszukiwania pracy oraz utraty prawa do zasiłku. W końcu grudnia 2003 r. udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku sięgnął już 80,1% (przed rokiem 79,4%). Prawa tego nie miało 52,2 tys. osób (o 442 osoby więcej niż przed rokiem).

Do urzędów pracy w grudniu 2003 r. zgłoszono 361 ofert pracy, w tym 5,8% dla osób niepełnosprawnych, natomiast rok wcześniej tych ofert było 614, w tym 10,1% dla niepełnosprawnych.

Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 16,0 tys. osób (24,6%). Najmniej legitymowało się dyplomami wyższych uczelni – 4,2 tys. osób (6,5% - tabela 4).

Tab.4 Bezrobotni według wieku i poziomu wykształcenia.

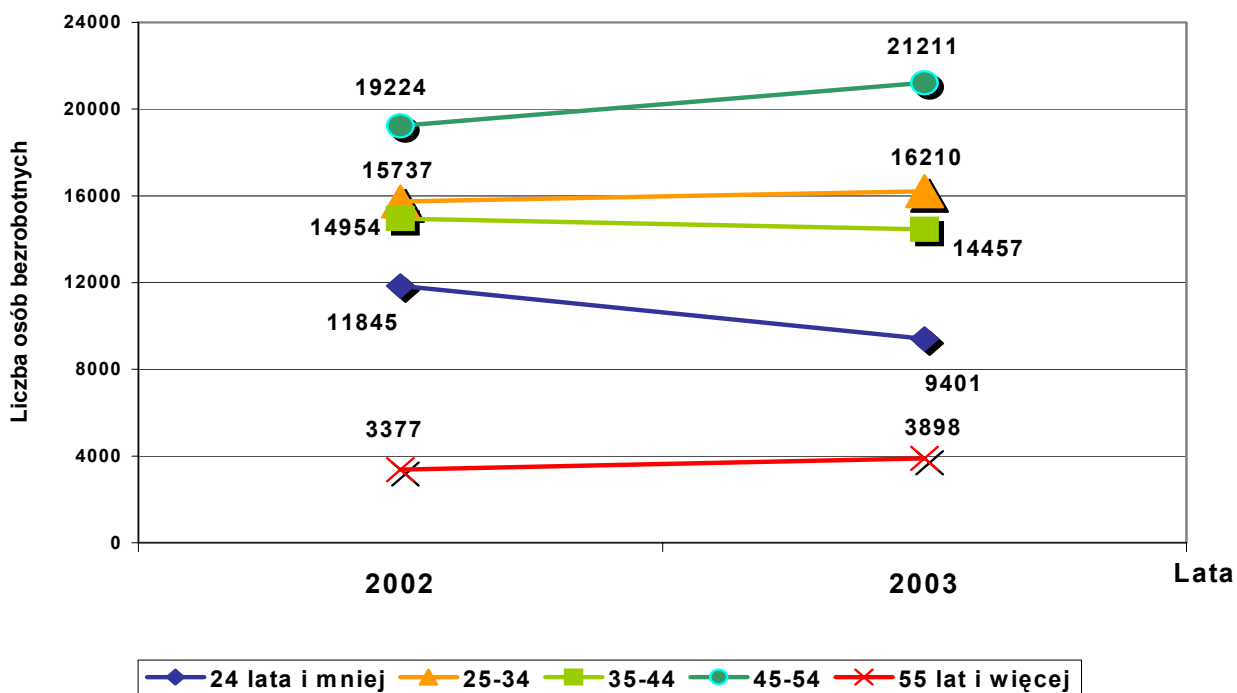
Wyszczególnienie	31. XII 2002 r.	31. XII. 2003 r.
Bezrobotni w wieku:		
Ogółem.....	65137	65177
24 lata i mniej.....	11845	9401
25-34.....	15737	16210
35-44.....	14954	14457
45-54.....	19224	21211
55 lat i więcej.....	3377	3898
w tym z wykształceniem:		
wyższym.....	4337	4217
średnim zawodowym.....	13442	13155
średnim ogólnokształcącym...	6154	6205
zasadniczym zawodowym.....	15885	16040

Źródło: Sytuacja społeczno – gospodarcza Łodzi – 2003 r.- str. 49

Z punktu widzenia wieku największą liczebnie grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 45-54 lata – 21,2 tys. (32,5%), a najmniejszą 55 lat i więcej – 3,9 tys. (6,0% bezrobotnych). W 2003 r. zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych w wieku 35-44 lata o 3,4% (wykres 1).

Zmniejszył się również udział najmłodszych bezrobotnych (w wieku do 24 lat), który w końcu grudnia 2003 r. wyniósł 14,4% wobec 18,2% przed rokiem.

Wykres 1. Zmiany liczby i struktury osób bezrobotnych w Łodzi według wieku w latach 2002 - 2003

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Uwzględniając staż pracy, najliczniejszą grupą bezrobotnych w końcu grudnia 2003 r. były osoby, które pracowały krócej niż 1 rok (21,0%). Najmniejszą zaś ze stażem pracy 30 lat i więcej (2,0%), które w większości przypadków nabyły uprawnienia emerytalne.

W grupach stażowych poniżej 1 roku oraz bez stażu nastąpił spadek liczby bezrobotnych w porównaniu z sytuacją jaka miała miejsce w końcu grudnia 2002 r. (tabela 5).

Tab.5 Bezrobotni według stażu pracy.

Wyszczególnienie	Według stażu pracy w latach						
	poniżej 1 roku	1- 5	5-10	10-20	20-30	30 i więcej	bez stażu
31. XII. 2002 r.	13784	6894	9920	11573	12130	1090	9746
31. XII. 2003 r.	13702	7021	10074	11996	12216	1286	8882

Źródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi - 2003 r. str. 49

W 2003 r. sytuacja na łódzkim rynku pracy w porównaniu do innych dużych miast Polski była nadal bardzo niekorzystna. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Łodzi wzrosła co prawda nieznacznie w ciągu ostatniego roku, ale osiągnęła poziom najwyższy spośród innych dużych miast (tabela 6).

Niepokojące jest także iż w ciągu ostatniego roku w Łodzi znacznie wzrosła liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy, gdy w tym samym czasie w innych dużych miastach oprócz Wrocławia obniżyła się. Największa poprawa w tym zakresie wystąpiła w Krakowie, gdzie liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy spadła o ponad połowę.

Tab.6 Bezrobocie w Łodzi na tle dużych miast.

Wyszczególnienie	Rok	Warszawa	Łódź	Kraków	Poznań	Wrocław
Zarejestrowani bezrobotni w tys.	I – XII 2002	65,1	65,1	30,1	21,7	35,4
	I – XII 2003	62,5	65,2	29,9	21,9	37,0
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy	I – XII 2002	644	106	86	159	75
	I – XII 2003	331	181	33	96	83
Stopa bezrobocia w %	I – XII 2002	6,3	18,8	8,4	7,1	12,2
	I – XII 2003	6,1	19,1	8,4	7,1	12,9

Źródło: Sytuacja społeczno-gospodarcza – 2002 r. - str. 120/121

Sytuacja społeczno-gospodarcza – 2003 r. - str. 116/117

Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2003 r. wynosiła w Łodzi 19,1% i była o 0,3 pkt. procentowego wyższa niż przed rokiem. Tym samym nadal jest ona najwyższa na tle innych dużych miast. We Wrocławiu, drugim pod względem wielkości stopy bezrobocia, była ona o ponad 6 punktów procentowych niższa niż w Łodzi. W innych dużych miastach Polski jej wartość nie przekroczyła 8,4%.

Głównymi przyczynami złej sytuacji na rynku pracy w Łodzi, która utrzymywała się w ciągu całego 2003 r. była realizacja programów restrukturyzacyjnych w przedsiębiorstwach, wysokie koszty pracy oraz bardzo duża liczba osób młodych, rozpoczynających „życie zawodowe”.

Pewne ożywienie gospodarcze w Łodzi i regionie (szczególnie wzrost produkcji sprzedanej przemysłu) pozwoliło na stabilizację tego niekorzystnego trendu, jednak okazało się niewystarczające na jego odwrócenie.

Prognozuje się, że sytuacja na lokalnym rynku pracy w 2004 r. pozostanie na poziomie zbliżona do obecnej. Między innymi dlatego, że wzrost gospodarczy nie będzie na tyle silny, by przyczynił się do wykreowania nowych miejsc pracy a spadek bezrobocia będzie utrudniony także przez napływ na rynek pracy kolejnych „wyżowych” roczników kończących studia i szkoły ponadpodstawowe.

3. WYNAGRODZENIA

W 2003 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Łodzi wyniosło 2037 zł. W porównaniu z 2002 r. oznacza to wzrost o 1,8%. Pomimo tego poziom wynagrodzeń w Łodzi w porównaniu z innymi dużymi miastami kraju jest nadal najniższy (tabela 7).

Najwyższe wynagrodzenie w 2003 r. odnotowano w Warszawie, przy czym wzrosło ono w porównaniu z 2002 r. o 2,5%. Natomiast we Wrocławiu i w Krakowie obniżyło się w trakcie ostatniego roku odpowiednio o 1,1% i 0,2%.

Wynagrodzenie w Łodzi w porównaniu do Warszawy było niższe o 36,9%, natomiast w stosunku do najbardziej zbliżonego Krakowa i Wrocławia o 8,4%.

Tab.7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł. w dużych miastach

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Kraków	Poznań	Wrocław
I – XII 2002 r.	3148	2001	2228	2412	2248
I – XII 2003 r.	3227	2037	2223	2518	2223

Zródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi – 2002 r.- str. 122/123
Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi – 2003 r.- str. 118/119

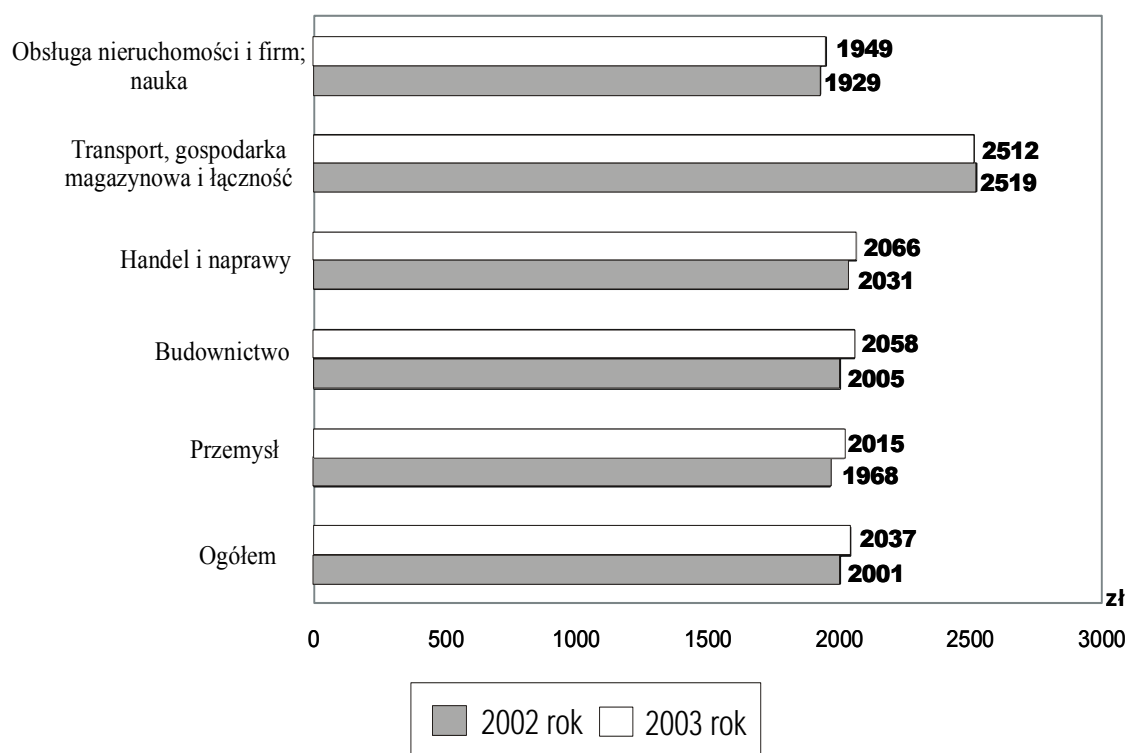
W sektorze przedsiębiorstw łódzkich najwyższy wzrost płac w 2003 r. wystąpił w sekcji budownictwo (o 2,6%), natomiast ich nieznaczny spadek odnotowano jedynie w sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność (o 0,3% - tabela 8 i wykres 2).

Tab. 8 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg sekcji – 2002/2003 r.

Wyszczególnienie	2002r.	2003 r.	I - XII 2002=100
	w zł.		
Sektor przedsiębiorstw ogółem.....	2001	2037	101,8
w tym:			
przemysł	1968	2015	102,4
budownictwo	2005	2058	102,6
handel i naprawy	2031	2066	101,7
transport, gospodarka magazynowa i łączność.....	2519	2512	99,7
obsługa nieruchomości i firm; nauka	1929	1949	101,0

Zródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi - 2002/2003 r.- str. 15/15

Wykres 2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw łódzkich w latach 2002 - 2003

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Nadal wyższe zarobki otrzymywali pracownicy zatrudnieni w sektorze publicznym. Przeciętna płaca brutto w grudniu 2003 r. wyniosła tam 2738 zł i była niższa o 0,8% niż przed rokiem, w sektorze prywatnym natomiast – 2109 zł i wzrosła o 7,3%. Na niższy poziom wynagrodzeń w sektorze prywatnym wpłynęły zapewne wysokie koszty zatrudnienia ponoszone przez pracodawców.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami z zysku) w sektorze przedsiębiorstw łódzkich w grudniu 2003 r. wyniosło 2231 zł i wzrosło o 4,9% w porównaniu do grudnia 2002 r. (tabela 9).

Transport, gospodarka magazynowa i łączność były sekcją, w której wynagrodzenie w grudniu 2003 r. wzrosło najbardziej, bo aż o 11,1%. Przyczyną tego mogła być presja związków zawodowych, które w branżach tej sekcji mają silną pozycję.

Tab. 9 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sekcji w grudniu.

Wyszczególnienie	Grudzień		
	2002 r.	2003 r.	XII 2002=100
	w zł.		
Sektor przedsiębiorstw ogółem.....	2127	2231	104,9
w tym:			
przemysł	2098	2165	103,2
budownictwo	2012	2133	106,0
handel i naprawy	2117	2221	104,9
transport, gospodarka magazynowa i łączność	2639	2931	111,1
obsługa nieruchomości i firm; nauka	2196	2390	108,8

Źródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi – 2002/2003 r.- str. 15/15

Utrzymująca się trudna sytuacja na rynku pracy w 2003 r. powodowała iż nacisk na wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw łódzkich nie był silny. Wyższy niż w całym roku wzrost wynagrodzeń w grudniu spowodowany był popytem sezonowym związanym z dokonywaniem zakupów przedświątecznych.

Przewiduje się, iż ceny i wynagrodzenia mogą być wyższe po wejściu Polski do Unii Europejskiej. W drugiej połowie 2004 r. oczekuje się już pewnej stabilizacji inflacji i wynagrodzeń.

4. PRZEMYSŁ ⁵

W 2003 r. odnotowano w Łodzi ożywienie w produkcji przemysłowej. Produkcja sprzedana⁶ łódzkich przedsiębiorstw przemysłowych w grudniu 2003 r. wynosiła 790,2 mln zł., podczas gdy w grudniu roku poprzedniego - 696,0 mln zł. Oznacza to 13,5% wzrost w stosunku do grudnia 2002 roku i przełamanie trendów recesyjnych.

Produkcja sprzedana łódzkich przedsiębiorstw przemysłowych skupionych w sektorze publicznym stanowiła tylko 24,3% ogółu. Przed rokiem udział ten kształtował się na poziomie 25,8%. Sytuacja taka świadczy o redukcji rozmiarów łódzkiego przemysłu państwowego. Jej powodem jest kontynuacja procesów prywatyzacyjnych oraz prowadzone postępowania upadłościowe i likwidacyjne dużych przedsiębiorstw państwowych.

W 2003 r. przychody ze sprzedaży wyrobów i usług przemysłu wyniosły 8774,5 mln zł, co oznacza, że były większe o 9,9 % w stosunku do roku 2002 (tabela 10 i wykres 3).

Tab. 10 Produkcja sprzedana przemysłu.

Wyszczególnienie	2002 r.	2003 r.	2002 = 100
	w mln zł.		
Ogółem	7980,8	8774,5	109,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę...	1744,4	1822,1	104,5
Przetwórstwo przemysłowe	6217,5	6933,6	111,5
w tym:			
Produkcja art. spożyw. i napojów	924,9	1116,6	120,7
Włókiennictwo	1362,4	1499,6	110,1
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	1029,5	1034,7	100,5
Produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich	84,6	74,4	87,9

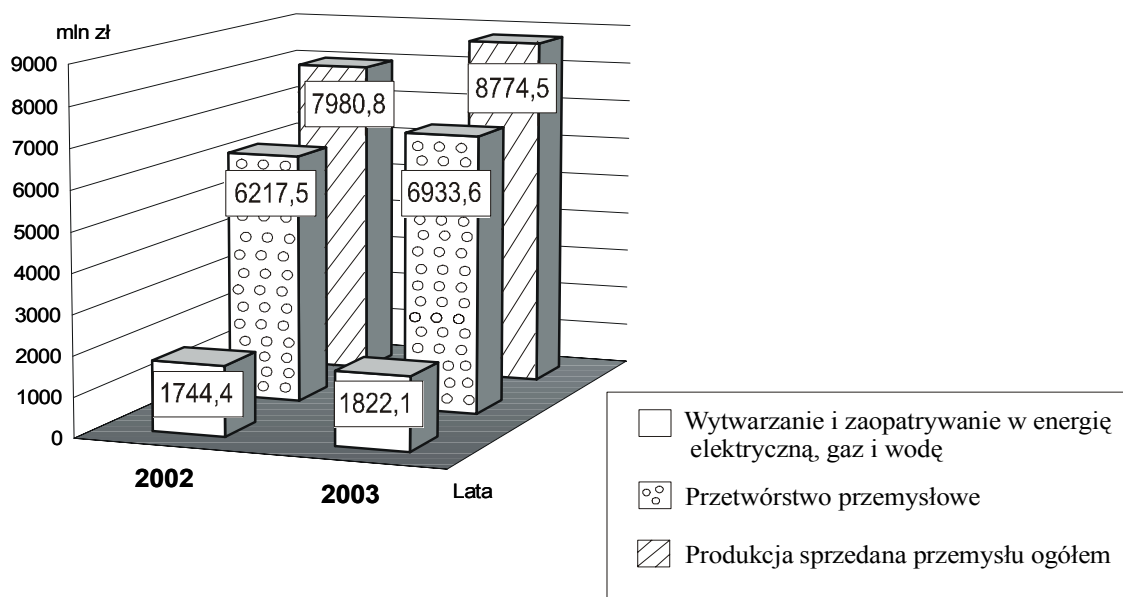
Źródło: Sytuacja społeczno – gospodarcza Łodzi – 2002/2003 r. – str.57/55

⁵ Prezentowane dane odnoszą się do firm, które zatrudniają powyżej 9 osób.

⁶ Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gosp. zaliczanych do sekcji „Górnictwo i kopalnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę”

Największy wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu w 2003 roku w stosunku do roku 2002 odnotowały przedsiębiorstwa z działu przetwórstwo przemysłowe, sekcja: produkcja artykułów spożywczych i napojów (wzrost o 20,7%) oraz włókiennictwo (o 10,1%). Znaczący spadek wartości produkcji sprzedanej przemysłu wystąpił w sekcji produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich – o 12,1%.

Wykres 3. Produkcja sprzedana przemysłu w Łodzi w latach 2002 - 2003

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Wydajność pracy w przemyśle mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego była w 2003 r. o 13,7% wyższa niż przed rokiem i wynosiła 153,3 tys. zł.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2003 r. w porównaniu z rokiem 2002 r. spadło o 4,3%, a w tym w przemyśle o 3,4%. Spadek ten dotyczył prawie wszystkich analizowanych branż oprócz produkcji artykułów spożywczych i napojów, gdzie przeciętne zatrudnienie utrzymało się na tym samym poziomie (tabela 11).

Tab. 11 Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	2002r.	2003r.
	w tys.	
Ogółem.....	116,1	111,1
w tym:		
Przemysł.....	59,2	57,2
w tym:		
<u>Przetwórstwo przemysłowe</u>	51,6	49,9
w tym:		
Produkcja art. spożywczych i napojów.....	5,0	5,0
Włókiennictwo.....	11,9	11,0
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich.....	12,1	11,8
Produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich.....	1,7	1,4
<u>Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę</u>	7,3	7,1

Źródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi – 2002/2003 r. – str. 46/44

W 2003 r. produkcja sprzedana przemysłu w Łodzi wyniosła 8,8 mld zł i była o jedną trzecią niższa od wielkości uzyskanych przez Kraków, dwukrotnie niż w Poznaniu oraz sześciokrotnie niższa niż w Warszawie. Najniższą wartość produkcji sprzedanej spośród dużych miast odnotował Wrocław – 8,0 mld zł (tabela 12).

Tab.12 Produkcja sprzedana przemysłu w mln zł w dużych miastach

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Kraków	Poznań	Wrocław
2003 r.	56493,5	8774,5	11735,1	17394,9	8047,6

Źródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi - 2003 r.- str. 55;
Urzędy Statystyczne w Warszawie, Poznaniu, Krakowie i Wrocławiu

W 2003 r. wśród przedsiębiorstw łódzkich pojawiło się coraz więcej sygnałów świadczących o ożywieniu gospodarczym. Produkcja sprzedana przemysłu przyśpieszyła szczególnie w końcu roku. Okres przedświąteczny i związana z nim gorączka zakupów miały pozytywny wpływ na wzrost gospodarczy. Jednakże wzrost ten może nie mieć charakteru trwałego. Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia oraz brak odpowiedniego przygotowania do sprawnej absorpcji funduszy unijnych po wstąpieniu do Unii Europejskiej w przyszłym roku będą największym problemem lokalnej gospodarki. Jednak trend wzrostowy powinien utrzymać się w całym 2004 r., a w szczególności w jego pierwszych miesiącach.

5. BUDOWNICTWO

Zwiększony popyt i ożywienie gospodarcze spowodowały przełamanie tendencji recesyjnych panujących na lokalnym rynku w budownictwie. Wartość produkcji budowlanej w 2003 r. wyniosła 1522,8 mln zł i była aż o 44,1% wyższa niż w roku ubiegłym.

Obniżył się natomiast w porównaniu z 2002 rokiem o 5,1% przychód ze sprzedaży produkcji budowlano – montażowej. Stanowił on 44,7% całego przychodu przedsiębiorstw budowlanych (przed rokiem 67,9% - tabela 13).

Tab.13 Wartość produkcji sprzedanej budownictwa.

Wyszczególnienie	2002 r.	2003 r.
	w mln zł.	
Ogółem.....	1057,0	1522,8
w tym sprzedaż produkcji budowlano – montażowej	717,3	680,8

Źródło: Sytuacja społeczno – gospodarcza Łodzi - 2002/2003r. - str. 60/58

W warunkach zmniejszającego się drastycznie zatrudnienia w budownictwie zwiększyła się wydajność pracy, szczególnie w sektorze prywatnym. Wydajność pracy w tym sektorze mierzona wartością przychodu na 1 zatrudnionego była w 2003 r. o 69,9% wyższa od uzyskanej w 2002 r. i wyniosła 213,0 tys. zł (w cenach bieżących). Wpływ na ogólny wzrost wydajności pracy w budownictwie miał w większości sektor prywatny (wzrost o 69,8%), ponieważ w sektorze publicznym wskaźnik ten wzrósł tylko o 23,1%. Tendencja takiego różnicowania się wydajności pracy w obu sektorach budownictwa występuje już od kilku lat (tabela 14).

Tab.14 Wydajność pracy w budownictwie.

Wyszczególnienie	2002 r.	2003 r.
	w tys. zł	
Wydajność pracy w budownictwie (przychód na 1 zatrudnionego).....	125,4	213,0
-sektor publiczny	51,9	63,9
-sektor prywatny	129,4	219,7

Źródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi - 2002/2003 r. – str. 35/33

W porównaniu z innymi dużymi miastami w 2003 r. wartość produkcji budowlanej w Łodzi była najniższa i wyniosła 1522,8 mln zł. Jest to wartość o około 2-krotnie niższa od tej jaką zanotowano w Poznaniu i w Krakowie. Ogromna jest pod tym względem przewaga Warszawy nad Łodzią – ponad 11-krotna, natomiast przewaga Wrocławia nad Łodzią jest nieduża (tabela 15).

Tab.15 Produkcja sprzedana budownictwa w mln zł. w dużych miastach

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Kraków	Poznań	Wrocław
2003 r.	16947,3	1522,8	2890,2	3197,5	1662,7

Zródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi – 2003 r.- str. 33;
Urzędy Statystyczne w Warszawie, Poznaniu, Krakowie i Wrocławiu

W 2003 r. w budownictwie lokalnym odnotowano znaczny wzrost wartości produkcji sprzedanej, jednakże mógł on wynikać z planowanych zmian w przepisach prawa budowlanego i podatku VAT.

Można prognozować, iż w 2004 r. utrzyma się wzrost produkcji sprzedanej budownictwa, ale biorąc pod uwagę obecną sytuację ekonomiczną w Łodzi, nie przewiduje się w najbliższych miesiącach zdecydowanego ożywienia w tej branży. Sprzedaż produkcji budowlano - montażowej w 2004 r. może nie osiągnąć poziomu z 2002 roku.

6. BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2003 r. oddano do użytku w Łodzi 1273 mieszkań, czyli o 1,4% więcej niż w 2002 r. Spółdzielnie mieszkaniowe zbudowały w ciągu minionego roku o 26,0% więcej mieszkań niż poprzednio, natomiast inwestorzy indywidualni o 64,0%. Jednocześnie bardzo zmniejszyła się liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem o 83,6% (tabela 16, wykres 4).

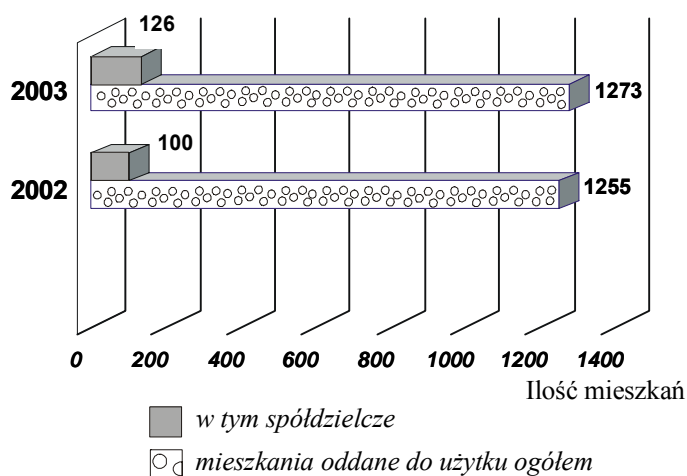
Tab.16 Mieszkania oddane do użytku według inwestorów.

Wyszczególnienie	2002 r.	2003 r.	2002=100
	w liczbach bezwzględnych		
Ogółem.....	1255	1273	101,4
w tym:			
spółdzielcze.....	100	126	126,0
indywidualne.....	583	956	164,0
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	359	59	16,4

Źródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi - 2002/2003 r. – str. 17/17

Przedstawione dane wskazują na utrzymującą się dominację inwestorów prywatnych, których udział sięgnął już 75,1% (w 2002 r. – 46,5%). Rok 2003 r. był kolejnym, w którym nie oddano do użytku mieszkań zakładowych.

Wykres 4. Mieszkania oddane do użytku w Łodzi w latach 2002 - 2003

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Przyczyną wzrostu liczby mieszkań oddanych do użytku szczególnie przez inwestorów indywidualnych mogły być zapowiedzi wprowadzenia bardziej restrykcyjnych niż dotychczas przepisów dotyczących oddawania zakończonych inwestycji oraz warunków ich zasiedlania.

W 2003 r. oddano do użytku 16 mieszkań na 10 tys. mieszkańców. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania w analizowanym roku wynosiła aż 152,0 m², podczas gdy w 2002 r. było to 117,2 m². W porównaniu z innymi dużymi miastami, mieszkania oddawane do użytku w Łodzi charakteryzują się bardzo dużą powierzchnią. Oznacza to, iż inwestorzy indywidualni budują przede wszystkim domy jednorodzinne i apartamenty, a nie mieszkania w budynkach wielorodzinnych.

Od początku 2003 r. na terenie Łodzi rozpoczęto budowę 583 mieszkań, w tym 296 w budynkach inwestorów indywidualnych i 85 w spółdzielniach mieszkaniowych.

W budownictwo mieszkaniowe wnosi również swój wkład Gmina Łódź, budując mieszkania komunalne przeznaczone na wynajem. W 2003 r. Miasto oddało do użytku 84 nowe lokale komunalne o średniej powierzchni 64,5 m² oraz 59 zmodernizowanych o powierzchni od 34 m² do 87 m².

Biorąc pod uwagę liczbę mieszkań oddanych do użytku według delegatur, najwięcej zbudowano na Bałutach (28,4% ogółu) i Widzewie (28,0%) a najmniej w Śródmieściu. Inwestorzy indywidualni najwięcej mieszkań wybudowali na Bałutach a spółdzielnie na Polesiu (tabela 17).

Tab. 17 Mieszkania oddane do użytku według delegatur

Wyszczególnienie	Ogółem	Dzielnice				
		Bałuty	Górna	Polesie	Śródmieście	Widzew
Ogółem.....	1273	362	240	310	5	356
w tym:						
spółdzielcze.....	126	40	-	52	-	34
indywidualne.....	956	295	212	254	5	190

Źródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi -2003 r. – str. 18

Mimo pewnej poprawy sytuacji, w Łodzi w 2003 r. oddano do użytku mniej mieszkań niż w innych dużych miastach Polski. Najwięcej mieszkań ponad 10-krotnie więcej niż w Łodzi oddano do użytku w Warszawie. Podobnie było w przypadku oddanych mieszkań spółdzielczych.

Zdecydowanie pierwsze miejsce zajęła Łódź pod względem wielkości powierzchni użytkowej mieszkań. Powierzchnia ta była około dwukrotnie większa niż w Warszawie, Krakowie i Wrocławiu i o około 1/3 większa niż w Poznaniu (tabela 18).

Tab. 18 Mieszkania oddane do użytku w wielkich miastach

Wyszczególnienie	Rok	Warszawa	Łódź	Kraków	Poznań	Wrocław
Mieszkania oddane do użytku	2002	13102	1249	4184	2891	3499
	2003	12920	1277	4077	3018	3916
w tym spółdzielcze	2002	4716	100	430	121	1498
	2003	2633	132	606	177	525
Powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	2002	69,0	117,2	65,1	80,7	63,0
	2003	74,1	152,0	79,7	102,0	80,0

Źródło: Sytuacja społeczno-gospodarcza – 2002 r. - str. 122/123

Sytuacja społeczno-gospodarcza – 2003 r. - str. 118/119

Prognozuje się, iż w warunkach pewnego ożywienia gospodarczego i poprawy na rynku pracy, sytuacja mieszkalnictwa w Łodzi w 2004 r. może ulec stabilizacji i mogą zostać przełamane trendy recesyjne.

7. HANDEL

Sprzedaż detaliczna⁷ w 2003 r. wyniosła w Łodzi 4,2 mld zł i była wyższa o 7,5% w porównaniu z 2002 rokiem.

W okresie ostatniego roku zmieniły się branże odznaczające się znaczną poprawą sprzedaży. Znaczący wzrost sprzedaży, bo o 70,0% odnotowano w jednostkach prowadzących sprzedaż mebli, artykułów RTV i AGD. Jednak udział tych jednostek w ogólnej sprzedaży stanowił zaledwie 8,5%. Ponadto zaobserwowano poprawę w firmach zajmujących się handlem paliwami – o 45,4% (udział tej branży w wartości całego handlu detalicznego wyniósł 6,0%) oraz pojazdami mechanicznymi – o 40,7% (udział 18,4%).

W jednostkach hurtowych sprzedaż była wyższa w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 6,7% i wyniosła 1,0 mld złotych.

Sprzedaż zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe (detaliczne i hurtowe) i niehandlowe w Łodzi w grudniu 2003 r. wyniosła 0,4 mld zł i była o 18,1% wyższa niż w grudniu 2002 r. Największy jej wzrost zaobserwowano w firmach zajmujących się handlem pojazdami mechanicznymi – aż o 97,2% (24,1% ogółu wartości sprzedanej).

Przyczyną wzrostu sprzedaży detalicznej przy niskim wzroście wynagrodzeń w łódzkich przedsiębiorstwach mógł być łatwiejszy dostęp do pieniądza w formie oferowanych powszechnie pożyczek krótkoterminowych oraz liczne wyprzedaje organizowane przez firmy detaliczne, w tym hipermarkety. Inny powód wzrostu sprzedaży można upatrywać w rosnącym popycie konsumpcyjnym łodzian oraz możliwościach skorzystania z odliczeń podatkowych na zakup niektórych towarów tylko do końca 2003 roku.

W 2003 r. najniższą wielkość sprzedaży detalicznej spośród dużych miast odnotowano w Łodzi i we Wrocławiu. Wartość ta w Łodzi była prawie 15-krotnie niższa niż w Warszawie (tabela 19).

Tab.19 Sprzedaż detaliczna w mln zł. w dużych miastach

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Kraków	Poznań	Wrocław
2003 r.	61900,5	4208,5	Brak danych	11701,0	4428,1

Zródło: Sytuacja społeczno - gospodarcza Łodzi – 2003 r.- str. 34;

Urzędy Statystyczne w Warszawie, Poznaniu, Krakowie i Wrocławiu.

⁷ Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywanych przez punkty sprzedaży detalicznej oraz inne punkty sprzedaży, w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców

W 2004 r., szczególnie w jego pierwszej połowie można spodziewać się wzrostu wielkości sprzedaży na lokalnym rynku, spowodowanego między innym zwiększonym popytem spekulacyjnym. Wpływ na jego zwiększenie ma perspektywa wzrostu cen podstawowych artykułów żywnościowych i użytkowych po wejściu Polski do Unii Europejskiej oraz wzrostu podatku VAT na artykuły przemysłowe, budowlane i usługi.

8. RUCH TURYSTYCZNY W ŁODZI

Z badań przeprowadzonych przez Instytut Turystyki w Warszawie na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej wynika, że w 2002 r. z rejestrowanej bazy noclegowej w Łodzi skorzystało mniej turystów krajowych niż w innych dużych miastach. W porównaniu z Warszawą było to sześciokrotnie mniej, natomiast z innymi miastami dwu – i trzykrotnie. Podobna sytuacja dotyczyła liczby udzielonych noclegów. Najwięcej noclegów w 2002 r. udzielono turystom w Warszawie a najmniej w Łodzi.

Średnia długość pobytu turystów krajowych w rejestrowanej bazie noclegowej najdłuższa była w Łodzi (1,9 noclegu) a najkrótsza we Wrocławiu (1,6 - tabela 20).

Tab. 20 Turyści krajowi (rejestrowany ruch turystyczny w bazie noclegowej w tys. osób)

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Kraków	Poznań	Wrocław
Korzystający	802,4	137,5	412,4	234,3	342,2
Udzielone noclegi	1296,4	266,9	697,3	391,9	542,5
Średnia długość pobytu w rejestrowanej bazie noclegowej (liczba noclegów)	1,6	1,9	1,7	1,7	1,6

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Biorąc pod uwagę zagraniczny ruch turystyczny, sytuacja w Łodzi była niekorzystna w porównaniu do innych wielkich miast. W 2002 r. najwięcej turystów zagranicznych korzystało z bazy noclegowej w Warszawie a najmniej w Łodzi (ponad piętnastokrotnie mniej niż w stolicy). Podobnie wyglądała sytuacja w przypadku udzielonych noclegów.

Średnia długość pobytu turystów zagranicznych, podobnie jak krajowych, największa była w Łodzi (2,2 noclegów) oraz Krakowie (2,1 noclegów – tabela 21).

Tab. 21 Turyści zagraniczni (rejestrowany ruch turystyczny w bazie noclegowej w tys. osób)

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Kraków	Poznań	Wrocław
Korzystający	573,2	37,1	418,5	129,4	152,6
Udzielone noclegi	1037,7	81,4	884,2	224,5	289,4
Średnia długość pobytu w rejestrowanej bazie noclegowej (liczba noclegów)	1,8	2,2	2,1	1,7	1,9

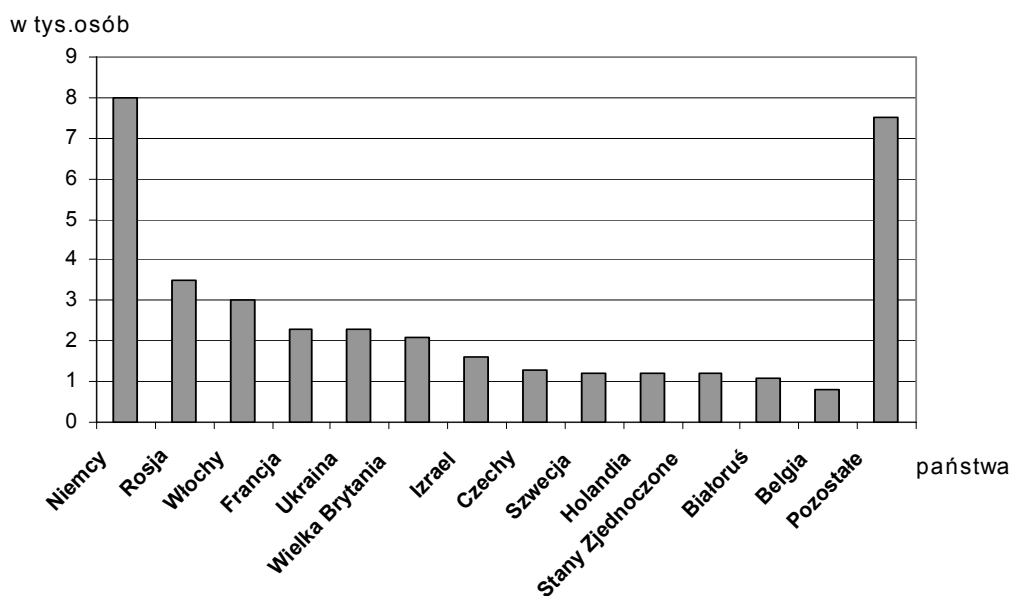
Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Trzy czwarte Polaków i ponad 90% turystów zagranicznych odwiedzających Łódź nocowało w hotelach. Inną bazą najczęściej wykorzystywaną były domy wycieczkowe. Polacy często nocowali też w obiektach niesklasyfikowanych np.: dom letniskowy, kempingowy przyczepa lub namiot.

W 2002 roku w Łodzi zatrzymało się 5% turystów zagranicznych odwiedzających Polskę. Przebywali oni tutaj najczęściej 5-8 dni (ponad połowa przyjazdów) oraz 1 – 2 dni.

Wśród turystów zagranicznych nocujących w Łodzi w 2002 r. największą grupę stanowili Niemcy. Ponadto najwięcej przybyło ich z Rosji, Włoch, Francji, Ukrainy i Wielkiej Brytanii (wykres 5).

Wykres 5. Przyjazdy turystów zagranicznych według krajów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Głównym celem przyjazdów turystów zagranicznych do Łodzi były interesy i inne sprawy służbowe (prawie co trzeci przyjazd) oraz odwiedziny u krewnych lub znajomych. Celem co piątego przyjazdu do Łodzi były turystyka i wypoczynek. Zakupy stanowiły cel co siódmego przyjazdu.

Spośród poddanych badaniu ważnych krajowych centrów administracyjnych, biznesowych, kulturalnych, naukowych oraz turystycznych Łódź rzadziej niż inne miasta odwiedzali turyści w starszym wieku (55 lat i więcej), a częściej - osoby deklarujące polskie pochodzenie (co siódmy turysta). Najwięcej turystów zagranicznych, którzy odwiedzili Łódź w 2002 r. było w wieku 35 – 44 lata (prawie co drugi).

Można prognozować, że w przyszłości wraz z poprawą sytuacji gospodarczej i rozwojem funkcji metropolitarnych w Łodzi zacznie się systematycznie powiększać baza noclegowa, która spełni oczekiwania przybywających tutaj turystów. Silna promocja walorów turystycznych miasta, zwłaszcza w kontekście rozwoju tzw. „turystki sentymentalnej” i „pubowej” przyciągnie większe rzesze turystów.

Spis Tablic

Tab.1	Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno – gospodarczej w Łodzi i województwie łódzkim	4
Tab.2	Pracujący i przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w Łodzi.....	5
Tab.3	Bezrobotni zarejestrowani w Łodzi i oferty pracy.....	6
Tab.4	Bezrobotni według wieku i poziomu wykształcenia	7
Tab.5	Bezrobotni według stażu pracy.....	8
Tab.6	Bezrobocie w Łodzi na tle dużych miast.....	9
Tab.7	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł. w dużych miastach.....	10
Tab.8	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg sekcji 2002/2003 r.....	10
Tab.9	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg sekcji w grudniu	12
Tab.10	Produkcja sprzedana przemysłu	13
Tab.11	Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw.....	15
Tab.12	Produkcja sprzedana przemysłu w mln zł. w dużych miastach.....	15
Tab.13	Wartość produkcji sprzedanej budownictwa.....	16
Tab.14	Wydajność pracy w budownictwie.....	16
Tab.15	Produkcja sprzedana budownictwa w mln zł. w dużych miastach.....	17
Tab.16	Mieszkania oddane do użytku według inwestorów.....	18
Tab.17	Mieszkania oddane do użytku według delegatur.....	19
Tab.18	Mieszkania oddane do użytku w wielkich miastach.....	20
Tab.19	Sprzedaż detaliczna w mln zł. w dużych miastach.....	21
Tab.20	Turyści krajowi (rejestrowany ruch turystyczny w bazie noclegowej w tys. osób)..	23
Tab.21	Turyści zagraniczni (rejestrowany ruch turystyczny w bazie noclegowej w tys. osób).....	24

Spis Wykresów

Wykres 1 Zmiany liczby i struktury osób bezrobotnych w Łodzi według wieku w latach 2002 - 2003.....	8
Wykres 2 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw łódzkich w latach 2002 – 2003	11
Wykres 3 Produkcja sprzedana przemysłu w Łodzi w latach 2002 – 2003.....	14
Wykres 4 Mieszkania oddane do użytku w Łodzi w latach 2002 - 2003.....	18
Wykres 5 Przyjazdy turystów zagranicznych według krajów	24